

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projev 3.: Zasáhnout cíl

Čas: 5-7 minut

Cíle:

- Vyberte si téma projevu a zformulujte si obecný a konkrétní cíl.
- Naplánujte si strukturu řeči tak, aby co nejlépe splnila svůj účel.
- Ujistěte se, že úvod, tělo i závěr vaší řeči jsou v souladu s jejím cílem.

Když plánujete svoji řeč, musíte mít jasný cíl. Čeho chcete dosáhnout? Co chcete, aby posluchači udělali nebo věděli, až skončíte? Vaše řeč má nějaký účel, možná jste si jej zatím pouze nepojmenovali. Většinou si účel své řeči musíte vybrat či vyjasnit vy sami – jen málokterý zadavatel je schopen jasně formulovat, co po vás žádá. Od účelu nebo cíle, jehož chcete dosáhnout, se pak odvíjejí všechna další rozhodnutí, která musíte během přípravy udělat (jaké informace zahrnout a jaké vypustit, jak naplánovat strukturu...).

Obecný cíl

V obecné rovině existuje několik druhů cílů:

- **Informovat** – když chcete, aby se vaše publikum dozvědělo něco nového nebo aby si lidé prohloubili své znalosti o něčem, co je zajímavé. Typicky jde o přednášky, briefinky, demonstrace experimentu nebo předvedení výrobku. .
- **Přesvědčit** – když chcete, aby vaše publikum změnilo svůj přístup či chování, nebo aby začali sdílet vaše stanovisko. Může jít o obchodní prezentace či volební kampaně, ale také třeba o přesvědčování žáků, že informace, které jim chcete sdělit, pro ně má nějaký význam.
- **Pobavit** – když chcete, aby se publikum bavilo a mělo z vaší řeči radost. Výstupy bavičů mohou být příkladem, ale není nutné, aby se posluchači smáli nahlas. I poutavé vyprávění příběhu může být zábavné.
- **Inspirovat** – když chcete své posluchače nadchnout pro nějaký ušlechtilý cíl. Například aby dělali takové prezentace a projevy, které bude radost poslouchat.

Někdy se může zdát, že řeč kombinuje cílů několik – například zábavná přednáška. I v takovém případě je nicméně dobré, když má mluvčí jasno v tom, co je jeho cílem a co je jeho nástrojem. V případě zábavné přednášky může být cílem informovat a humor je pak pouze nástrojem pro udržení pozornosti. Skutečným cílem ale také může být přesvědčit posluchače, aby šli studovat daný obor, a informace i humor potom slouží pouze jako nástroje.

Konkrétní cíl

Je velmi užitečné si cíl své řeči konkretizovat – jednou větou zformulovat, čeho se snažíte dosáhnout. Takové vytyčení cíle by mělo být:

- Zaměřené na publikum – co chcete, aby vaši posluchači udělali, případně byli schopní udělat po skončení vaší řeči? Co chcete, aby cítili?
- Konkrétní a měřitelné – měli byste být schopni zjistit, zda jste svého cíle dosáhli.
- Realistické – cíl by měl odpovídat času, který máte k dispozici, úrovni znalostí a pozornosti diváků, a dalším faktorům.

Špatný příklad: *Účelem mé řeči je informovat o práci zahradních architektů.*
(není zaměřené na publikum, není konkrétní ani měřitelné)

Možné opravy: *Po mé prezentaci budou mít posluchači jasno v posloupnosti pěti kroků, které je užitečné udělat při domlouvání zakázky se zahradním architektem.*
Po mé prezentaci městská rada schválí investici na opravu dětského hřiště.

Špatný příklad: *Po mé prezentaci si bude posluchač schopen opravit jízdní kolo.*
(není realistické)

Možné opravy: *Po mé prezentaci bude posluchač schopen provádět jednoduché úkony, které mu umožní udržet jeho jízdní kolo v dobrém stavu.*

Při formulování cíle je dobré věnovat pozornost slovesům, která používáte. V případě informativního projevu jsou vhodná například slovesa *porovnat, vyjmenovat, analyzovat, připravit, vyhodnotit*. Slovesa jako *vědět* či *rozumět* jsou vágní a těžko se ověřují. U projevu, jehož účelem je přesvědčit, jsou vhodnými slovesy například *připojit se, přispět, koupit, nabídnout* či *zvolit*.

Jakmile máte zformulován konkrétní cíl své řeči, bude pro vás snadné „destilovat“ obsah, tedy vybírat informace, anekdoty či příběhy, které povedou ke splnění cíle nejlépe, a opustit všechny myšlenky, které byste sice chtěli říct, ale které nesměřují k vašemu cíli.

I posluchač je rád, když tuší, co může očekávat. Proto je dobré v úvodu řeči poodhalit svůj cíl publiku. Někdy to znamená přímo říct, o čem budete povídat a čeho chcete dosáhnout, někdy stačí nepřímo naznačit, kam směřujete.